

Sygn. akt I ACa 150/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 czerwca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Magdalena Pankowiec
Sędziowie	:	SSA Elżbieta Bieńkowska (spr.) SSO del. Wojciech Waclaw
Protokolant	:	Urszula Westfal

po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 2014 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki z o.o. w O. w likwidacji**

przeciwko **A. K.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie

z dnia 21 listopada 2013 r. sygn. akt V GC 82/13

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie III w ten sposób, że zasądza od pozwanego A. K. na rzecz powoda (...) Spółki z o.o. w O. w likwidacji kwotę 20.223,86 (dwadzieścia tysięcy dwieście dwadzieścia trzy i 86/100) zł z ustawowymi odsetkami od dnia 14 marca 2013 r. i oddala powództwo w pozostałej części;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od powoda na rzecz pozwanego 1.092 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję.

UZASADNIENIE

Powód - (...) Sp. z o.o. w O. w pozwie skierowanym przeciwko A. K. domagał się nakazania pozwanemu wydania znajdujących się w jego posiadaniu, szczegółowo wymienionych w pozwie, przedmiotów albo zasądzenia od pozwanego kwoty 283.106 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 14 marca 2013 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu. W uzasadnieniu pozwu podał, że przedmiotowe ruchomości stanowiły jego własność, a we władaniu pozwanego znalazły

się na skutek zawartej między stronami ustnej umowy, w której pozwany zobowiązał się do pośredniczenia przy zawieraniu na jego rzecz umów sprzedaży, oferowanych przez niego produktów. Podnosił, że pozwany w dniu 13 marca 2012 r. pobrał towar o wartości 283.106 zł brutto, co potwierdził własnoręcznym podpisem. Mimo wezwania do zwrotu przedmiotowych rzeczy, nie zwrócił ich ani też nie zapłacił równowartości ich ceny.

Pismem procesowym z dnia 2 sierpnia 2013 r. powód ograniczył powództwo, wnosząc o nakazanie pozwanemu wydania kolumn C. o wartości 60.000 zł, wzmacniacza A30 o wartości 12.000 zł, CD 2 OT - 2 sztuki o wartości 5.868 zł i 3 sztuk maszyn do soków o wartości 7.500 zł albo zasądzenia kwoty 85.368 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14 marca 2013 r. do dnia zapłaty.

Pozwany wnosił o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu.

Zaprzeczył by łączyła go z powodem jakakolwiek umowa, jak również zakwestionował swój podpis na dokumencie z dnia 13 marca 2012 r. Podnosił, że w dokumentacji powoda istnieją rozbieżności co do rodzaju towarów.

Wyrokiem z dnia 21 listopada 2013 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie umorzył postępowanie w zakresie żądania wydania rzeczy z wyjątkiem żądania wydania kolumn C. (...) szt., wzmacniacza A30 - 1 szt., CD 2 OT - 2 szt., maszyny do soków - 3 szt.; oddalił żądanie o nakazanie pozwanemu wydania kolumn C. (...) szt., wzmacniacza A30 - 1 szt., CD 2 OT - 2 szt., maszyny do soków - 3 szt.; zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 29.516,72 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 14 marca 2013 r. do dnia zapłaty; oddalił pieniężne żądanie ewentualne w pozostałej części oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3.909,40 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sąd ten ustalił, że powód wydał A. K. następujące towary: kolumny C. (...) szt., wzmacniacz A30 - 1 szt., CD OT - 3 szt. oraz - maszynę do soków - 1 szt. Pozwany urządzeń tych już nie posiada.

Powód nabył kolumny C. za kwotę 6.150 USD, wzmacniacz A30 za 1.425 USD, CD OT za kwotę 385 USD. Maszyna do soków kosztowała 2.500 zł.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

Na wstępie wskazał, że umorzył postępowanie w części, w jakiej powód ograniczył powództwo pismem procesowym z dnia 2 sierpnia 2013 r. na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. (pkt I).

W dalszej części uzasadnienia Sąd wskazał, że strony pozostawały w sporze co do łączącego ich stosunku zobowiązaniowego. Pozwany ostatecznie przyznał, że przyjął towary, jednakże stanowczo zaprzeczał aby zawierał z powodem umowę o pośrednictwo w sprzedaży towarów, zaś powód nie udowodnił tej okoliczności.

W ocenie Sądu podstawę odpowiedzialności pozwanego stanowią zatem przepisy dotyczące bezpodstawnego wzbogacenia - art. 405 k.c.

Sąd Okręgowy nie uwzględnił żądania powoda o wydanie określonych rzeczy ruchomych, gdyż nie są one już on już w posiadaniu pozwanego.

Dalej wywiódł Sąd, że uwzględniając wykaz pobranych przez pozwanego towarów, powództwo należy uznać za usprawiedliwione co do zasady. Podkreślił, że A. K. nie kwestionował wartości maszyny do soków, stąd też w oparciu o art. 230 k.p.c. przyjął cenę wskazaną w pozwie. Odnośnie pozostałych przedmiotów przeprowadził postępowanie dowodowe.

Jako że ekwiwalent pieniężny zastępuje zwrot rzeczy, uznał, że pozwany winien zwrócić wartość pobranych przedmiotów według ceny nabycia przez powoda. W ocenie Sądu powodowi nie udało się wykazać, aby dokonał zakupu towaru objętego pozwem za cenę wyższą niż ta, wynikająca z faktur przedłożonych przez pozwanego z listopada 2010 r., jak również, aby pozwany sprzedał te przedmioty za wyższą kwotę. W tej sytuacji przyjął, że adekwatne do ustalenia

równowartości towarów będą ceny, za jakie powód je zakupił, tj. kolumny C. za 6.150 USD, wzmacniacz A30 za 1.425 USD, CD 2 OT za 385 USD za sztukę - łącznie 8.730 USD. Powyższą kwotę Sąd pomnożył przez kurs dolara z dnia 20 listopada 2013 r. - 3, (...), co dało 27.016,72 zł. Kwotę tę powiększył o wartość maszyny do soku - 2.500 zł, co ostatecznie wyniosło 29.516,72 zł.

Za bezzasadny uznał Sąd wniosek pozwanego o obniżenie o 40% ceny towarów zakupionych w C. stwierdzając, że brak jakichkolwiek podstaw by niższa jaką otrzymał powód, miała dotyczyć tych konkretnych towarów przekazanych pozwanemu.

W konsekwencji Sąd uwzględnił częściowo powództwo na podstawie art. 405 k.c. i art. 481 k.c. i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 29.516,72 zł oddalając żądanie powoda w pozostałej części.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., dokonując ich stosunkowego rozdzielania.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, którzy zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 6 k.c., art. 405 k.c. i art. 355 § 2 k.c., przepisów postępowania, a mianowicie: art. 3 k.p.c., art. 129 k.p.c., art. 230 k.p.c., art. 232 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c., art. 258 k.p.c., art. 299 k.p.c. oraz art. 304 k.p.c. Wskazując na powyższe zarzuty domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz zasądzenia na jego rzecz kosztów postępowania za II instancję. W piśmie procesowym z dnia 1 czerwca 2014 r. pozwany podtrzymał zarzuty zawarte w apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się uzasadniona jedynie w części.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutów naruszenia przepisów postępowania stwierdzić trzeba, że część z nich jest chybiona, gdyż adresatem zawartych w wymienionych artykułach regulacji są strony, a zatem sąd nie mógł ich naruszyć. Dotyczy to zarzutów naruszenia art. 3 k.p.c., art. 129 k.p.c., art. 232 k.p.c. i art. 258 k.p.c.

Art. 3 k.p.c. zobowiązuje strony i uczestników postępowania do dokonywania czynności procesowych zgodnie z dobrymi obyczajami, dawania wyjaśnień co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiania dowodów. Nie są to jednak obowiązki prawne, w ścisłym tego słowa znaczeniu, ponieważ ich wykonania nie można wymusić przez zastosowanie sankcji, lecz są to ciężary procesowe, co oznacza, że jeżeli strona się z nich nie wywiąże, musi liczyć się z niekorzystnymi dla niej skutkami procesowym, np. nieuwzględnieniem jej wniosku, żądania, zarzutów, poniesieniem kosztów procesu wywołanych ich niesumiennym lub oczywiście niewłaściwym postępowaniem.

Także adresatem art. 232 k.p.c. są zasadniczo strony. Przepis ten bowiem na strony nakłada obowiązek wskazywania dowodów dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Sąd może wprawdzie również dopuścić w tym zakresie dowody z urzędu (art. 232 zdanie drugie k.p.c.), a w wyjątkowych, szczególnie uzasadnionych przypadkach, zastosowanie przez sąd art. 232 zdanie drugie k.p.c. może się nawet stać obowiązkiem sądu, ale nie zostało przez skarżącego wykazane aby w rozpoznawanej sprawie taki szczególny wypadek zachodził.

Podobnie rzecz ma się z 129 k.p.c., który daje stronie prawo do zaznajomienia się z oryginałem każdego dokumentu, na jaki powołuje się strona przeciwna, zobowiązując stronę aby na żądanie przeciwnika złożyła oryginał dokumentu powołanego w piśmie. Niedostarczenie oryginału dokumentu nie jest jednak obwarowane żadnymi sankcjami. W razie niepodporządkowania się żądaniu przeciwnika sąd dokonuje oceny dowodów, posługując się treścią odpisu dokumentu, a wobec braku odpisu dokumentu lub odmowy jego złożenia ma zastosowanie art. 233 § 2 k.p.c.

Chybiony jest także bliżej w apelacji nie uzasadniony zarzut naruszenia art. 299 k.p.c. i art. 304 k.p.c. Dowód z przesłuchania stron nie został w sprawie przeprowadzony mimo zgłoszenia takiego wniosku zarówno w pozwie, jak i w

odpowiedzi na pozew, tym niemniej pominięcie tego dowodu podlegałoby ocenie w kontekście uregulowań zawartych w art. 217 k.p.c. Naruszenia zaś przepisów tego artykułu skarżący nie zarzuca.

Z treści uzasadnienia apelacji trudno także wywnioskować do których przeprowadzonych w sprawie dowodów odnosi się zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., co czyni go również niezasadnym.

Nie można natomiast odmówić racji skarżącemu, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie w pełni odpowiada wymogom określonym w art. 328 § 2 k.p.c. Tym niemniej mankamenty uzasadnienia, polegające głównie na braku pogłębionej oceny dowodów, na których Sąd oparł się czyniąc ustalenia stanowiące podstawę faktyczną rozstrzygnięcia oraz dowodów, którym Sąd odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, nie usprawiedliwiają jednakże wniosków apelacji. Przyjmuje się bowiem w orzecznictwie, że o skutecznym postawieniu zarzutu naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. można mówić tylko w wyjątkowych okolicznościach, w których treść uzasadnienia orzeczenia sądu pierwszej instancji uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia lub w przypadku zastosowania prawa materialnego do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego. Tak natomiast nie jest w wypadku uzasadnienia zaskarżonego wyroku, które - pomimo swej wadliwości - ujawnia w dostateczny sposób sferę motywacyjną orzeczenia.

Z pisemnych motywów zaskarżonego wyroku wynika jednoznacznie, że Sąd za nieudowodnione uznał twierdzenia przytoczone w uzasadnieniu pozwu jakoby strony łączyła umowa, na podstawie której pozwanemu wydano towary objęte żądaniem wydania. W tej sytuacji argumenty apelacji dotyczące nieudowodnienia zawartych w pozwie twierdzeń dotyczących łączącego strony stosunku prawnego są bezprzedmiotowe. Z treści uzasadnienia wyroku wynika także, że Sąd pierwszej instancji - gdy chodzi o sporne pomiędzy stronami fakty - za przyznany przez pozwanego uznał fakt wydania mu przez powodową Spółkę towarów objętych żądaniem w zmodyfikowanej formie oraz za wiarygodne i mające moc dowodową uznał dokumenty w postaci faktur wskazanych w uzasadnieniu i na ich podstawie ustalił wartość tych towarów.

Skarżący zwalcza poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia w tym zakresie, ale jego argumentacja jest chybiona. Pomija bowiem oświadczenie pozwanego złożone na rozprawie w dniu 14 listopada 2013 roku, w którym pozwany przyznał, że złożył podpis na sporządzonym odręcznie dokumencie znajdującym się na k. 98A. Z treści tego dokumentu wynika natomiast, że wyszczególnione w nim rzeczy wydała pozwanemu powodowa Spółka, co pozwany potwierdził własnoręcznym podpisem.

W tych okolicznościach, biorąc pod uwagę ostateczny kształt powództwa, za pozbawione znaczenia uznać należy podniesione w apelacji argumenty dotyczące dołączonego do pozwu dokumentu w postaci listy towarów pobranych przez pozwanego (opatrzonego podpisem zakwestionowanym przez pozwanego), ilości tych towarów. braku dokumentów wydania tych towarów z magazynu powodowej Spółki.

Dokument prywatny, jakim jest wymienione „potwierdzenie wydania”, korzysta z domniemania autentyczności (inaczej - prawdziwości), tj. domniemania, że dokument pochodzi od jego wystawcy, a zatem jest autentyczny. Dokument prywatny korzysta ponadto z drugiego domniemania prawnego, tj. domniemania, że oświadczenie zawarte w dokumencie pochodzi od osoby, która dokument ten podpisała (art. 245 kpc). Jeżeli strona zaprzecza prawdziwości dokumentu prywatnego albo twierdzi, że zawarte w nim oświadczenie osoby, która je podpisała, od niej nie pochodzi, obowiązana jest te okoliczności udowodnić (art. 253 k.p.c.).

Pozwany przyznał, że podpisał omawiany dokument i nie kwestionował jego prawdziwości. Nie twierdził także, że nie pokwitował wydania mu przez Spółkę wymienionych w dokumencie rzeczy, ani na tę okoliczność nie zgłosił dowodów. Przyjąć zatem należy, że nie obalił domniemania, że złożył oświadczenie zawarte w dokumencie.

Domniemanie z art. 245 k.p.c. nie obejmuje wprawdzie konkluzji, iż samo oświadczenie zawarte w dokumencie prywatnym jest zgodne z prawdą. Tym niemniej w sytuacji gdy uzasadnione było ustalenie przez Sąd, że pozwany złożył omawiane oświadczenie, przyjąć trzeba - stosownie do art. 6 k.c. - że pozwanego obciążał dowód wykazania

niezgodności z prawdą złożonego oświadczenia, tj. faktu z którego wywodził korzystne dla siebie skutki prawne. Temu pozwany zaś nie sprostał.

Ustalenia Sądu pierwszej instancji dotyczące rodzaju i ilości wydanych pozwanemu przez Spółkę rzeczy Sąd Apelacyjny skorygował mając na uwadze treść podpisanego przez pozwanego „potwierdzenia”.

Powód ostatecznie domagał się wydania następujących ruchomości: kolumn C., wzmacniacza A30, dwóch sztuk CD 2 OT i trzech sztuk maszyn d soków ewentualnie zasądzenia kwoty 85.368 zł jako ich równowartości. Omówiony wyżej dokument daje podstawę do ustalenia jedynie, że spośród rzeczy objętych żądaniem Spółka wydała powodowi K. C. i jedną sztukę CD 2 OT. W dokumencie tym nie są wymienione ani maszyny do soku, ani wzmacniacz A 30 (wymieniony jest wzmacniacz A10).

Wbrew zarzutom apelacji znajduje natomiast oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym ustalona przez Sąd pierwszej instancji wartość omawianych ruchomości. Ustalenia Sądu w tym zakresie potwierdzają znajdujące się w aktach faktury wskazujące cenę, za którą nabywane były przez Spółkę towary tego rodzaju. Dane wynikające z tych niekwestionowanych przez pozwanego dokumentów z uwzględnieniem powszechnie znanych faktów odnoszących się do kursów walut uzasadniały - w oparciu o art. 322 k.p.c. - zasądzenie odpowiedniej kwoty.

Wbrew zarzutom apelacji prawidłowo też do ustalonego w sprawie stanu faktycznego zastosował Sąd pierwszej instancji art. 405 k.c. Skoro bowiem pozwany nie rozliczył się z rzeczy należących do powodowej Spółki, a nie zostało w sprawie wykazane aby był uprawniony do zatrzymania tych rzeczy bądź ich równowartości, to przyjęć należy, że uzyskał bez podstawy prawnej korzyść majątkową kosztem powoda.

Podsumowując, zaskarżony wyrok podlegał zmianie jedynie w niewielkim zakresie wynikającym z odmiennych ustaleń dotyczących ilości i rodzaju rzeczy wydanych pozwanemu. - zasądzona przez Sąd Apelacyjny kwota obejmuje równowartość kolumn C. 19.032,40 zł + równowartość 1 sztuki CD 2 OT 1191,46 zł (= 220.223,86 zł).

Dlatego orzeczono jak w sentencji na podstawie art.386 § 1 k.p.c. oraz - w zakresie kosztów instancji odwoławczej - na mocy art. 100 k.p.c. Koszty postępowania odwoławczego zostały stosunkowo rozdzielone z uwzględnieniem faktu, że skarżący wygrał w 25%.